

Odpowiedz na interpelację

DPN-WJP.050.14.2025.AR
4081542.16463203.13536093
Warszawa, 10-12-2025

Dotyczy: odpowiedzi na interpelacje Posła Krzysztofa Piątkowskiego (znak: K10INT13497)
Temat: przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powietrza w regionie łódzkim

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

poniżej przedstawiam odpowiedzi na poszczególne pytania:

Ad. 1) W jaki sposób Ministerstwo monitoruje poziomy zanieczyszczeń powietrza w województwie łódzkim i jakie są najnowsze dane za 2025 rok?

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) prowadzi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) system oceny jakości powietrza, który składa się z dwóch współdziałających ze sobą elementów: sieci stacji pomiarów zanieczyszczenia powietrza oraz matematycznego modelowania jakości powietrza kalibrowanego wynikami pomiarów z ww. sieci pomiarowej.

Zgodnie z zapisami art. 88 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2025 r., poz. 647) (POŚ) dobór obszarów lokalizacji stacji pomiarów zanieczyszczenia powietrza oparty jest o wyniki pięcioletniej oceny jakości powietrza, wyznaczającej na terenie kraju obszary wskazane do intensywnych pomiarów zanieczyszczenia powietrza (pomiarów ciągłe), obszary wskazane do mniej intensywnych pomiarów (pomiarów mniej intensywnymi metodami) oraz obszary, na których do oceny jakości powietrza wystarczą metody matematycznego modelowania jakości powietrza i obiektywnego szacowania. Podstawowymi kryteriami doboru takich obszarów jest poziom stężenia substancji w powietrzu stwierdzony na podstawie pomiarów oraz matematycznego modelowania jakości powietrza w okresie analizowanych w ww. ocenie 5 lat oraz liczba narażonych na nie mieszkańców.

W 2025 r. w ramach systemu PMŚ na terenie województwa łódzkiego funkcjonują ogółem 22 stacje pomiarowe GIOŚ, w tym:

- stacje automatyczne, których w województwie łódzkim jest 12 - wykonują one pomiary poziomów substancji w powietrzu w trybie ciągłym, z transmisją wyników pomiarów (wartości średnie 1-godzinne) do systemów bazodanowych GIOŚ, skąd są one publikowane na Portalu Jakości Powietrza (jako dane wstępnie zweryfikowane) <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current> oraz za pośrednictwem aplikacji mobilnej

„Jakość Powietrza w Polsce”. Zakres pomiarów na stacjach automatycznych w województwie łódzkim obejmuje pomiary stężenia: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, sumy tlenków azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5.

- stacje manualne, których w województwie łódzkim pracuje 10 - prowadzone są na nich pomiary stężenia pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w uśrednieniu 24-godzinnym. Wyniki tych pomiarów dostępne są dopiero po wykonaniu analizy próbek w Centralnym Laboratorium Badawczym GIOŚ. Wyniki pomiarów manualnych stężenia pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w powietrzu udostępniane są do 25 dnia każdego miesiąca za poprzedni miesiąc kalendarzowy, wyniki pomiarów zawartości substancji w pyłe zawieszonym PM10 (benzo(a)piren i metale ciężkie As, Cd, Ni i Pb) udostępniane są w terminie do 60 dni od końca miesiąca, w którym były wykonywane pomiary. Wyniki pomiarów manualnych publikowane są na portalu Jakości Powietrza <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/archives>.

Lokalizacja stacji jest w miarę możliwości niezmienna. Prowadzenie badań w stałych lokalizacjach daje bowiem możliwość obserwowania trendów zmian jakości powietrza w wieloletnim okresie oraz pozwala określić stopień skuteczności działań naprawczych realizowanych w ramach programów ochrony powietrza.

Oprócz stałych stacji pomiarowych na terenie województwa łódzkiego działają 2 automatyczne stacje mobilne, których lokalizacja może być zmieniana, w zależności od potrzeb pomiarowych w mniejszych ośrodkach miejskich (takich jak np. Łask czy Kutno).

Ze względu na charakter obszaru, na którym prowadzone są pomiary wyróżnia się stacje:

- tła miejskiego (w 2025 r. 17 stacji w województwie łódzkim) – na obszarach miejskich, lokalizowane w taki sposób, aby na poziom zanieczyszczenia miało wpływ łączne oddziaływanie emisji zanieczyszczeń pochodzących z wielu źródeł, zaliczanych do różnych kategorii (emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, ze środków transportu, z zakładów przemysłowych);
- oddziaływania transportu – lokalizowane w miastach, w bezpośrednim sąsiedztwie drogi o znacznym natężeniu ruchu, w miejscach, gdzie na oddziaływanie emisji z pojazdów narażonych jest wiele osób (obecnie 1 stacja komunikacyjna w Łodzi);
- podmiejskie – lokalizowane w granicach miasta, lecz nie będące pod bezpośrednim wpływem emisji z indywidualnego ogrzewania budynków, komunikacji czy przemysłu (1 stacja – w Uniejowie na terenie strefy uzdrowiskowej);
- oceny oddziaływania przemysłu – lokalizowane w rejonie oddziaływania zakładów przemysłowych (1 stacja – w Pabianicach, która jest również pod wpływem emisji z indywidualnego ogrzewania budynków oraz ze środków transportu);
- pozamiejskie – mierzące stężenie substancji w powietrzu w odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w celu oceny narażenia roślin na zanieczyszczenie powietrza napływającego na tereny naturalnych ekosystemów, lasów lub upraw. Zanieczyszczenie powietrza na tych obszarach ma związek z emisją SO₂ i NO₂ z wielu, niekiedy odległych, rejonów i źródeł emisji oraz przemianami fotochemicznymi zachodzącymi w powietrzu w wyniku czego powstaje ozon. Wyniki pomiarów ze stanowisk tego typu służą także do oceny narażenia zdrowia ludzi na zanieczyszczenia powietrza na obszarach pozamiejskich (2 stacje - w Gajewie gm. Witonia, pow. łęczycki i w Parzniewicach gm. Wola Krzysztoporska, pow. piotrkowski).

Metodę uzupełniającą w stosunku do pomiarów stężenia substancji w powietrzu stanowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. Realizacja modelowania stężenia wybranych

zanieczyszczeń (SO₂, NO₂, NO_x, benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM₁₀, pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, O₃, As w pyłe zawieszonym PM₁₀) na potrzeby wsparcia rocznej oceny jakości powietrza w strefach w Polsce, zgodnie z zapisami ustawy POŚ (art. 88 ust. 6), została powierzona Instytutowi Ochrony Środowiska – Państwowemu Instytutowi Badawczemu (IOŚ-PIB).

W odniesieniu do wszystkich modelowanych zanieczyszczeń wyniki modelowania stanowią podstawę do określania przestrzennego rozkładu stężeń zanieczyszczeń oraz zasięgu obszarów przekroczeń poziomów substancji w powietrzu w rocznych ocenach jakości powietrza. Dodatkowo modelowanie matematyczne wykorzystywane jest do prognozowania stężeń zanieczyszczeń powietrza publikowanych na portalu Jakości Powietrza GIOŚ:

<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/airPollution?woj=lodzkie>

Drugim istotnym zadaniem realizowanym w ramach monitoringu jakości powietrza przez GIOŚ, obok dokonywania prowadzenia pomiarów i wykonywania ocen jakości powietrza, jest powiadamianie ludności o ryzyku przekroczenia, lub przekroczeniu poziomów informowania oraz poziomów alarmowych substancji w powietrzu.

Zgodnie z przepisami ustawy POŚ w przypadku stwierdzenia ryzyka przekroczenia lub przekroczenia poziomu informowania lub poziomu alarmowego substancji w powietrzu, GIOŚ przygotowuje powiadomienie i przekazuje je do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego, przy Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego oraz do Zarządu Województwa. Komunikaty te są również publikowane na portalu Jakości Powietrza GIOŚ

<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/3/overruns/0>.

W 2025 roku w województwie łódzkim 13 razy stwierdzono ryzyko przekroczenia poziomu informowania dla pyłu PM₁₀, 6 razy stwierdzono przekroczenie poziomu informowania dla pyłu PM₁₀, 3 razy stwierdzono ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego pyłu PM₁₀, 1 raz stwierdzono przekroczenie poziomu alarmowego pyłu PM₁₀. Ponadto, w roku 2025 wystąpiło przekroczenie 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ na stacji automatycznej w Pabianicach przy ul. Konstantynowskiej oraz stwierdzono ryzyko przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ na 14 z 17 stanowisk pomiarowych benzo(a)pirenu w województwie.

W przypadku pyłu zawieszonego PM₁₀ istnieje ryzyko przekroczenia średniej 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego na 13 z 22 stanowisk. W przypadku pyłu zawieszonego PM_{2,5} ryzyko przekroczenia średniego rocznego poziomu dopuszczalnego stwierdzono na 3 z 8 stanowisk pomiarowych. Informacje te udostępniane są na Portalu Jakości Powietrza: <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/3/overruns/0>.

Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2025 w województwie łódzkim oraz pełna informacja dotycząca statystyk dla rocznych serii pomiarów stężeń substancji w powietrzu dostępne będą w II kwartale 2026 roku.

Ad. 2) Czy przewidziane są nowe programy lub rozszerzenie istniejących działań wsparcia dla mieszkańców regionu łódzkiego - np. dotacje na wymianę pieców, ograniczenie emisji z gospodarstw domowych, wsparcie transportu publicznego?

Ad.3) W jaki sposób samorządy województwa łódzkiego otrzymują wsparcie ze strony państwa w zakresie walki ze smogiem - czy jest planowany specjalny mechanizm finansowania dla regionów z najwyższymi stężeniami?

Programy, którymi zarządza Ministerstwo Klimatu i Środowiska mają, co do zasady, charakter ogólnokrajowy. Oznacza to, że wszyscy beneficjenci, po spełnieniu odpowiednich warunków, mogą otrzymać wsparcie niezależnie od miejsca zamieszkania (województwa, w którym realizowany jest projekt). Dotyczy to choćby wsparcia z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) czy programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS). Zatem skala udzielonej pomocy zależy nie tylko od założeń przygotowanego programu, ale również od aktywności potencjalnych odbiorców wsparcia. Natomiast pomoc o charakterze regionalnym programowana jest przez zarządy województw, w ramach programów regionalnych.

Dostępne wsparcie m.in. na wymianę pieców, ograniczenie emisji z gospodarstw domowych, wsparcie transportu publicznego

Mieszkańcy woj. łódzkiego mogą liczyć na wsparcie zarówno w zakresie wymiany źródeł ciepła, jak i transportu publicznego.

W zakresie wsparcia wymiany źródeł ciepła do najistotniejszych programów należy Program Priorytetowy Czyste Powietrze, realizowany z różnych źródeł, w tym KPO, FEnIKS oraz Fundusz Modernizacyjny. Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. W jego ramach beneficjenci z terenu województwa łódzkiego otrzymali już ponad 1,23 mld zł wsparcia. Jednocześnie nabór jest wciąż otwarty.

W ramach KPO, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) realizuje również programy wspierające poprawę efektywności energetycznej w sektorze publicznym, w tym w placówkach edukacyjnych. Samorządy z terenu województwa łódzkiego są również beneficjentami tego typu działań. Dotychczas podpisano 12 umów o łącznej wartości dofinansowania o wartości około 36 mln zł. W trakcie oceny są kolejne wnioski zatem istnieje realna szansa, że liczba wspartych placówek wzrośnie.

W zakresie ograniczania emisji z gospodarstw domowych, w ramach FEnIKS, dostępne są dotacje na poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych. Obecna alokacja na dotacje w ramach tego działania wynosi 110 mln EUR, **planowane jest także uruchomienie na ten cel dodatkowych środków** z pomocy zwrotnej z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) 2014-2020.

Fundusz przeprowadził również 3 nabory pn. „Zielony transport publiczny”. W jego ramach Łódź otrzymała wsparcie na zakup 36 autobusów.

W ramach polityki spójności funkcjonują też programy o charakterze regionalnym, zarządzane przez Urzędy Marszałkowskie. Inwestycje z regionu łódzkiego mogą uzyskać dofinansowanie w ramach programu **Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027**, z łącznym budżetem ponad 3,23 mld EUR.

Ponadto, aktualnie NFOŚiGW realizuje/lub realizował programy skierowane do beneficjentów indywidualnych w całym kraju, z zakresu termomodernizacji oraz ograniczenia emisji w gospodarstwach domowych, takie jak np.: *Mój Prąd i Moje Ciepło*.

Jednocześnie Wojewódzki Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w Łodzi planuje w przyszłym roku kontynuację Programu Priorytetowego „Racjonalizacja zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej oraz zasobach komunalnych”. W ramach tego Programu możliwe jest uzyskanie przez m.in. jednostki samorządu terytorialnego dofinansowania na realizację kompleksowych zadań termomodernizacyjnych w budynkach użyteczności publicznej, ale także budynkach wchodzących w skład zasobów komunalnych jednostki samorządu terytorialnego. Dofinansowanie ma formę pożyczko-dotacji (70% dotacji i 30% pożyczki) i jest przeznaczone na kompleksowe prace termomodernizacyjne budynków, czyli działania prowadzone według standardów efektywności energetycznej i ekonomicznej wskazane w dołączonym do wniosku audycie energetycznym budynku, jako optymalny wariant przedsięwzięcia.

Obecnie trwają prace przygotowujące ofertę na rok 2026 i planuje się wprowadzenie nowego, pilotażowego programu na termomodernizację wielorodzinnych budynków mieszkalnych, gdzie beneficjentami mają być wspólnoty mieszkaniowe.

Kolejna perspektywa finansowa

Obecnie trwa uzgadnianie Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2028-2034, na podstawie których negocjowany będzie przyszły budżet UE. W tym momencie nie jest możliwe określenie zakresu, jak i wysokości środków przeznaczonych m.in. na wymianę pieców, ograniczenie emisji z gospodarstw domowych czy wsparcie transportu publicznego w perspektywie finansowej 2028 - 2034.

Społeczny Fundusz Klimatyczny

Dodatkowo, nowym instrumentem mającym na celu przede wszystkim redukcję zjawiska ubóstwa energetycznego i ubóstwa transportowego jest Społeczny Fundusz Klimatyczny (SFK). Warunkiem uzyskania wsparcia ze środków SFK jest przygotowanie Planu Społeczno-Klimatycznego (PSK) zawierającego wykaz działań w komponentach budynków i transportu, które państwa UE zamierzają objąć finansowaniem w ramach Funduszu. W ramach PSK uwzględniono również komponent regionalny. Projekt PSK przeszedł już konsultacje publiczne i jest obecnie w trakcie prac rządowych.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ - podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM